

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

τεύχος 40 – 50

Ιουλιος – Οκτωβριος 1985

Διμηνιαία έκδοση

του Εθνικού Συνδέσμου Διπλωματούχων Νοσοκόμων Ελλάδος

«ΥΓΕΙΑΣ ΘΕΡΑΠΙΑ»

ΕΣΔΝΕ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ

Εθνικός Σύνδεσμος
Διπλωματούχων Νοσοκόμων Ελλάδος

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ε. Δημητρίου
Β. Λανάρα
Μ. Μαλγαρινού

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Μαρία Μαλγαρινού
Ανωτέρα Σχολή Αδελφών Νοσοκόμων
Σεβαστουπόλεως 16 - Αθήνα

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Φωτοστοιχειοθεσία - Σχεδιασμοί
Εξώφυλλο - Εκτύπωση

ΕΒΗΤΑ
medical arts

εταιρεία ιατρικών
γραφικών τεχνών
και δημοσιότητας

Κατεχάκη & Αδριανείου 3 - 115 25 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 67 14 371 - 67 14 340

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εμβάσματα - Επιταγές
Περιοδικό ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ
Πύργος Αθηνών - Γ' κτίριο II: 1α
Μεσογείων 2 115 27 ΑΘΗΝΑ
Τηλ.: 7702861

Τιμή τεύχους 100 δρχ.
Για σπουδάστριες 50 δρχ.
Ετήσια 500 δρχ.
Ετήσια στο εξωτερικό \$10

ΑΦΙΕΡΩΜΑ στην ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΡΙΝΕΛΗ

1. Της Συντάξεως
2. Ελένη Πατρινέλη
*Β. Λανάρα. Από το βιβλίο:
ΤΑ ΕΚΑΤΟ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΑΔΕΛΦΩΝ
ΤΟΥ «ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ» 1875-1975*
3. Εγκύκλιος του Προέδρου του ΔΣ του «Ευαγγελισμού»
με την αποχώρηση της Ε. ΠΑΤΡΙΝΕΛΗ από το Νοσοκομείο λόγω συν-
ταξιοδότησεως, 1972
4. Η Ε. Πατρινέλη ως Διευθύνουσα του «Ευαγγελισμού»
Α. Δημητριάδου
5. Η Ε. Πατρινέλη ως Πρόεδρος του ΔΣ του ΕΣΔΝΕ
Στ. Παπαμικρούλη
6. Ελένη Πατρινέλη - Αναδρομή
Α. Ζαφειρίου
7. Ελένη (Λέλα) Πατρινέλη
Γ. Ράμμου
8. Εις Μνήμην
Α. Μάνου
9. Ελένη Πατρινέλη
Κ. Γαρδίκια
10. Απονομή του βραβείου «Αδελφής Νοσοκόμου» του Ιδρύματος
«ΚΑΤΙΓΚΩ ΚΑΙ ΓΙΩΡΓΗΣ ΧΡ. ΛΑΙΜΟΣ». Έκθεση
11. Ομιλία
Η. Παπαβασιλείου
12. Ομιλία
Ο. Λουρίδη
13. Αντιφώνηση
Α. Δημητριάδου
14. Στην Ελένη Πατρινέλη. Ποίημα
Α. Κουβέλη
15. Σύγχρονοι τάσεις της Νοσηλευτικής
Ε. Πατρινέλη
16. Οργάνωσις και Διοικήσις των Νοσηλευτικών Υπηρεσιών
Ε. Πατρινέλη

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

Στις 13 Οκτωβρίου 1985 απεβίωσε η Ελένη Πατρινέλη, Επίτιμη Διευδύνουσα Αδελφή του Θεραπευτηρίου *ο Ευαγγελισμός* και Επίτιμη Πρόεδρος του Συνδέσμου μας.

Ο θάνατός της συγκίνησε βαθιά τις Ελληνίδες Αδελφές, γιατί η ζωή της και η νοσηλευτική της σταδιοδρομία αποτέλεσαν σταθμό στη νεώτερη νοσηλευτική ιστορία της χώρας μας.

Αληθινή ηγέτιδα, μπόρεσε να συλλάβει τα μηνύματα των καιρών της και να εκμεταλλευθεί τις περιστάσεις για την ανύψωση της νοσηλευτικής στάθμης. Έβλεπε μακρύτερα και χωρίς να υποτιμά τα πολύπλοκα και δύσκολα προβλήματα που αντιμετώπιζε ο κλάδος, ενέπνεε τον ενθουσιασμό για το έργο της Νοσηλείας στις νέες Αδελφές και στις Σπουδάστριες της Νοσηλευτικής.

Η μορφή της Ελένης Πατρινέλη ενέπνεε σεβασμό σε όλους. Η αρχοντιά και το παράδειγμά της καθώς και η ακεραιότητα του χαρακτήρα της παρακινούσε το προσωπικό να εκτελεί τα καθήκοντά του όσο πιο τέλεια γινόταν. Αυστηρή αλλά δίκαιη, προσπαθούσε με κάθε τρόπο να ανεβάσει το κύρος της Αδελφής.

Μεταξύ των επιτευγμάτων του Εθνικού Συνδέσμου Διπλωματούχων Νοσοκόμων Ελλάδος επί Προεδρίας της Ελένης Πατρινέλη συγκαταλέγονται:

- Η απόκτηση του Εντευκτηρίου *Αθηνά Μεσολωρά* και των Γραφείων του ΕΣΔΝΕ στον Πύργο Αθηνών, σε οίκημα της Εργατικής Εστίας.
- Η δημιουργία του Λογαριασμού *Αθηνάς Μεσολωρά*.
- Η σύγκληση Πανελληνίων Συνεδρίων Διπλωματούχων Νοσοκόμων και Επισκεπτριών Αδελφών κατά τα έτη 1969 στην Αθήνα και 1971 στη Θεσσαλονίκη.
- Η συλλογή και ταξινόμηση στοιχείων και η προσπάθεια συγγραφής της ιστορίας του ΕΣΔΝΕ σε συνεργασία με τις κ.κ. Σοφία Λεδάκη και Αναστασία Παπαδημητρίου.

Το ΔΣ του ΕΣΔΝΕ σε συνεδρίασή του αποφάσισε να αφιερωθεί ένα τεύχος του Περιοδικού *Νοσηλευτική* στην *Ελένη Πατρινέλη*.

Η απονομή του *Α' Βραβείου Αδελφής Νοσοκόμου* του Ιδρύματος *Κατίγκω και Γιώργης Χρ. Λαιμός* στην Ελένη Πατρινέλη καθώς και η απόφαση των συγγενών της να διατεθούν τα χρήματα του βραβείου (200.000 δρχ.) για την καδιέρωση *υποτροφίας Ελένη Πατρινέλη* αποτελούν ορόσημα για το σώμα των Αδελφών και περιλαμβάνονται στο τεύχος αυτό. Επίσης αναδημοσιεύονται και δύο ομιλίες της σε Πανελλήνια Νοσηλευτικά Συνέδρια.

Θεωρούμε, ότι η έκδοση αυτού του τεύχους της *Νοσηλευτικής* αποτελεί μια μικρή προσφορά στη μνήμη της *Ελένης Πατρινέλη* και με χαρά το παρουσιάζουμε στο αναγνωστικό κοινό.

ΕΛΕΝΗ ΑΝΤ. ΠΑΤΡΙΝΕΛΗ
1900 - 1984

Η ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΡΙΝΕΛΗ ΩΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΕΣΔΝΕ

Στ. Παπαμικρούλη

Τον περασμένο Οκτώβριο (1984) έφυγε από κοντά μας μια ηγετική φυσιογνωμία της Ελληνικής Νοσηλευτικής. Η Ελένη Πατρινέλη. Γόνος αρχοντικής οικογένειας της Τριπόλεως, από πολύ νέα έδειξε τις κοινωνικές επιλογές της ζωής της μέσα από τους νοσηλευτικούς της προσανατολισμούς.

Εκπαιδεύτηκε σαν εθελοντής, αρχικά, του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού το 1930 και κατόπιν ως Βοηθός Επισκέπτρια το 1931-32. Από το 1932 ως το 1935 υπηρέτησε στο ιατρείον Βύρωνος του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, το οποίο εξυπηρετούσε τον πληθυσμό του εκεί προσφυγικού συνοικισμού.

Κατά το έτος 1935-36 φοίτησε στην Ανωτέρα Σχολή Νοσοκόμων και Επισκεπτριών του ΕΕΣ σε ειδική τάξη προς συμπλήρωση των σπουδών της. Από το 1936 ως το 1938 υπηρέτησε ως Προϊσταμένη εξωτερικών ιατρείων και Βοηθός Διευδυνούσης στο Μαιευτήριο «Μαρίκα Ηλιάδη». Το τελευταίο εξάμηνο του έτους 1938 υπηρέτησε ως Διδάσκουσα στην νεοϊδρυμένη τότε Σχολή Επισκεπτριών Αδελφών και Νοσοκόμων. Από εκεί με υποτροφία του Rockefeller Foundation μετέβη στο Western Reserve University στο Cleveland Ohio για περαιτέρω σπουδές. Εν συνεχεία πήγε στο Toronto του Καναδά στη Σχολή Δημόσιας Υγιεινής όπου ειδικεύτηκε στον τομέα αυτό της Νοσηλευτικής και στην Διοίκηση Νοσοκομείου.

Τον Φεβρουάριο 1940 ανέλαβε υπηρεσία ως Διδάσκουσα Αδελφή στην Κρατική Σχολή Επισκεπτριών Αδελφών και Νοσοκόμων, αλλά τον Οκτώβριο του ίδιου έτους με την κήρυξη του πολέμου επιστρατευθείσα ανέλαβεν υπηρεσία στο Θεραπευτήριο Ευαγγελισμός, όπου λειτουργούσε κατά την διάρκεια του πολέμου παράρτημα του Δεύτερου Στρατιωτικού Νοσοκομείου.

Μετά τον πόλεμο έμεινε στον Ευαγγελισμό ως Βοηθός Διευδυνούσης. Τον Σεπτέμβριο του 1945 ανέλαβε την ευθύνη της Νοσηλευτικής υπηρεσίας του Νοσοκομείου ως Διευδύνουσα Αδελφή, θέση την οποίαν διατήρησε μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1972 όταν απεχώρησε συνταξιοδοτηθείσα. Μεταξύ των άλλων τιμητικών διακρίσεων που της δόθηκαν δια την αποχώρησή της της απενεμήθη και ο τίτλος της Επιτίμου Διευδυνούσης του Νοσοκομείου.

Συμπλήρωσε έτσι 42 έτη συνεχούς νοσηλευτικής υπηρεσίας ως Επισκέπτρια Αδελφή, Προϊσταμένη, Διδάσκουσα, Βοηθός Διευδυνούσης και Διευδύνουσα Αδελφή.

Το κύριο νοσηλευτικό της έργο το επιτέλεσε στο Νοσοκομείο του Ευαγγελισμού όπου υπηρέτησε επί 32 συνεχή έτη.

Η συμβολή της στην οργάνωση της Νοσηλευτικής υπηρεσίας του Νοσοκομείου του Ευαγγελισμού είναι αναμφισβήτητη. Διέθετε όλα τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα για τη θέση της Διευδυνούσης και ήταν προικισμένη με πολλά χαρίσματα και αρετές. Κάτοχος ευρείας γενικής και επαγγελματικής μορφώσεως, με υψηλή αντίληψη καθήκοντος, σύνεση και εργατικότητα, κύρος και προσωπική επιβολή, βαθειά πίστη στο Θεό και αγάπη για την Πατρίδα απετέλεσε πρότυπο Αδελφής και πηγή εμπνεύσεως για χιλιάδες Αδελφές σ' όλη τη χώρα.

Η Ελένη Πατρινέλη δεν περιόρισε την δραστηριότητά της στα στενά όρια ενός μεγάλου έστω Νοσοκομείου. Ενδιαφέρθηκε ζωηρά για τα γενικότερα επαγγελματικά θέματα και συμμετείχε ενεργά σε όλες τις δραστηριότητες του Εθνικού μας Συνδέσμου Νοσοκόμων.

Το 1954 εξελέγη μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και Αντιπρόεδρος αυτού. Το 1965, μετά τον θάνατο της αιμνήστου Προέδρου τότε του ΕΣΔΕΝ, Αθηνάς Μεσολωρά εξελέγη υπό του Διοικητικού Συμβουλίου Πρόεδρος αυτού, επανεξελέγη δύο ακόμη τριετίες ως το 1974 ότε απεχώρησε οικειοθελώς. Της απενεμήθη ο τίτλος της Επιτίμου Προέδρου του Συνδέσμου μας.

Ως πρόεδρος του Συνδέσμου μας ανεδείχθη ηγετική φυσιογνωμία της Ελληνικής Νοσηλευτικής και προώθησε επιτυχώς πολλά από τα εκκρεμή θέματα του κλάδου μας. Εκπροσώπησε τη χώρα μας σε διεθνή συνέδρια, ειδικές επιτροπές και συναντήσεις. Χρημάτισε σύμβουλος του παγκοσμίου Οργανισμού Υγείας για θέματα Νοσηλευτικής.

Με δικές της ενέργειες απέκτησε ο Σύνδεσμος την πρώτη αυτοτελή στέγη του στο ημιυπόγειο διαμέρισμα της οδού Υψηλάντου, ιδιοκτησία του Θεραπευτηρίου Ευαγγελισμού, το οποίον παρεχώρησε ευγενώς στο Σύνδεσμο η τότε Διοίκηση του Ιδρύματος έναντι ευτελούς συμβολικού ενοικίου. Μέχρι την εποχή εκείνη τα Γραφεία ή μάλλον το Γραφείο του Συνδέσμου μας ήταν σε μια γωνιά της βιβλιοθήκης της Σχολής Νοσοκόμων και Επισκεπτριών Αδελφών Ε.Ε.Σ και για ένα διάστημα στο κέντρο Υγείας του Ε.Ε.Σ.

Η Ελένη Πατρινέλη πρωτοστάτησε στις προσπάθειες, να αποκτήσει ο Σύνδεσμος μόνιμη στέγη, που είχαν αρχίσει από το 1963 από την αιμνήστο τότε Πρόεδρο του Συνδέσμου, Αθηνά Μεσολωρά, στο αξέχαστο εκείνο Πρώτο Πανελλήνιο Συνέδριο του ΕΣΔΕΝ στις εγκαταστάσεις της Εθνικής Εστίας, όταν εορτάστηκαν τα 40 χρόνια από της ιδρύσεως του Συνδέσμου μας.

Μετά το θάνατο της Αθηνάς Μεσολωρά, ως Πρόεδρος πλέον του Συνδέσμου, συνέχισε τις ενέργειες μαζί με τις στενές και άξιες συνεργάτιδες της στο τότε Συμβούλιο του Συνδέσμου, την αντιπρόεδρο κ. Μαρία Ελευθερίου και την αιμνήστο Δέσποινα Χουρσόγλου, μέχρις ότου επέτυχαν την παραχώρηση από την εργατική εστία των εγκαταστάσεων που χρησιμοποιεί σήμερα ο Σύνδεσμός μας στο συγκρότημα του Πύργου Αθηνών. Την επίβλεψη της διαμορφώσεως του χώρου είχε αναλάβει η αιμνήστος Κλεοπάτρα Αβαγιανού, μέλος και αυτή του τότε Διοικητικού Συμβουλίου. Αναπολούμε εμείς, οι νεώτερες τότε στο Συμβούλιο του Συνδέσμου, την ωραία συνεργασία των μεγάλων αυτών γυναικών, την ευθύτητα και ευθυκρισία, την ακεραιότητα του χαρακτήρος, την αξιοπρέπεια και ανιδιοτέλεια, την ολοπρόθυμη προσφορά

και συμμετοχή στη διεκπεραίωση της πολλής εργασίας του Συνδέσμου και είμαστε ευγνώμονες, γιατί η ανωτερότης αυτή και η ευγένεια μετεδόθη και σε μας και στο Σύνδεσμό μας σαν παράδοση και πολύτιμη κληρονομιά.

Η ίδια επέβλεψε την εγκατάσταση του Συνδέσμου στα καινούργια γραφεία και οργάνωσε την εργασία μαζί με τις πολύτιμες συνεργάτιδες της στο Συμβούλιο κυρία Σοφία Λεδάκη Γενική Γραμματέα και δεσποινίδα Αναστασία Παπαδημητρίου, Ταμία. Πρωτοστάτησε στην οργάνωση δύο ακομη πολύ επιτυχών Πανελληνίων Συνεδρίων, το δεύτερο στην Αθήνα στην Πάντειο Σχολή το 1969 και το τρίτο στη Θεσσαλονίκη το 1971. Προώθησε επίσης την έκδοση του Περιοδικού με την βοήθεια και άλλης στενής της συνεργάτιδος στον Ευαγγελισμό και στο Συμβούλιο του Συνδέσμου της δεσποινίδος Ανδρομάχης Ζαφειρίου.

Αν και ήταν εξ ανατροφής και ιδιοσυγκρασίας συντηρητικών αρχών και τηρούσε τις παραδόσεις, την διέκρινε ευρύτης αντιλήψεων και προοδευτικότητας. Δεν δίσταζε να υιοθετεί νέες μεθόδους οργάνωσης και νέα συστήματα εργασίας για την προώθηση της Νοσηλευτικής ως επιστήμης και τέχνης αλλά και την καλύτερη νοσηλευτική περίθαλψη των ασθενών. Ήξερε να διαλέγει τους συνεργάτες της και δεν δίσταζε να αναθέτει ευθύνες ακόμη και σε νέες Αδελφές.

Ήταν ευγενής πάντα αλλά επιβλητική, αντιμετώπιζε τα θέματα με ευδυσκρίσια και σύνεση. Ήταν αυστηρή στην επαφή της αλλά κάτω από την φαινομενική ακαμψία της διέκρινες με σιγουριά τη ζεστασιά της αγάπης και της κατανόησης. Είχε το προσόν να κερδίζει τον συνομιλητή της με την ήρεμη αξιοπρέπειά της και την γλυκύτητα της φυσιογνωμίας της. Η δετικότητα και η υψηλή αντίληψη του καθήκοντος που διέδετε, η ανιδιοτέλεια και η ακεραιότης του χαρακτήρος της, το σεμνό ήθος και η ευχάριστη προσωπικότης της την επέβαλαν παντού. Προώθησε με τον τρόπο της και τις κοινωνικές της επαφές πολλά θέματα που απασχολούσαν τον Κλάδο μας ή και μεμονωμένα μέλη του Συνδέσμου μας. Ήταν μια ξεχωριστή ηγετική φυσιογνωμία και πολύ δίκαια η Πολιτεία, ο Ερυθρός Σταυρός και ο Ευαγγελισμός της απένειμαν εξαιρετες τιμητικές διακρίσεις και η κοινωνία αναγνώρισε το έργο της.

Για τις υπηρεσίες της κατά τον πόλεμο της απενεμήθησαν το μετάλλιον του Υπουργείου Στρατιωτικών, το μετάλλιον του Εθνικού Αγώνος και ο Αργυρός Σταυρός του ΕΕΣ. Ο Ευαγγελισμός της απένειμε το Χρυσούν Σήμα της Σχολής του και την ανεκήρυξε Επίτιμον Διευθύνουσα της Νοσηλευτικής Υπηρεσίας του Θεραπευτηρίου.

Της απενεμήθησαν επίσης το Χρυσούν Έμβλημα της 100ετηρίδος της Ελληνικής Δυναστείας, το μετάλλιον Αγία Σοφία και Αγία Όλγα, ο Σταυρός Ταξιαρχών Ευποιίας και το Μετάλλιον της Πόλεως των Αθηνών.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου μας την ανεκήρυξε Επίτιμον Πρόεδρον αυτού. Της έγινε ακόμη η εξαιρετική τιμή να της απονεμηθεί το πρώτον «Βραβείο Αδελφής Νοσοκόμου» του Κοινοφελούς Ιδρύματος «ΚΑΤΙΓ-ΚΩ και ΓΙΩΡΓΗΣ ΧΡ. ΛΑΙΜΟΣ», μεταθανατίως.

Η εισηγητική Επιτροπή δια την απονομήν του Βραβείου αυτού αποφάσισε

όπως η υλική επιβράβευση της ηθικής τιμητικής διακρίσεως του Βραβείου (200.000 δρχ.) αποτελέσει την βάση δια την συγκέντρωσιν ικανού χρηματικού ποσού δια του οποίου θα προκηρύσσεται κατ' έτος «ΕΠΑΘΛΟΝ ή ΥΠΟΤΡΟΦΙΑ ΕΛΕΝΗΣ ΠΑΤΡΙΝΕΛΗ» μέσω του Εθνικού Συνδέσμου Διπλωματούχων Νοσοκόμων Ελλάδος.

Η τελευταία αυτή διάκριση θα διαιωνίζει την μνήμη της στο Σύνδεσμό μας και ελπίζομε ότι το αρχικό ποσό θα ενισχυθεί αρκετά ώστε να είναι δυνατή η πραγματοποίηση της απονομής κατ' έτος «ΕΠΑΘΛΟΥ ή ΥΠΟΤΡΟΦΙΑΣ ΕΛΕΝΗΣ ΠΑΤΡΙΝΕΛΗ». Όλα τα μέλη του Συνδέσμου μας οφείλομε να ενισχύσουμε την προσπάθεια αυτή, προσθέτοντας τη μικρή ή τη μεγάλη συνεισφορά μας στον Ειδικό Λογαριασμό που θα ανοιχθή για το σκοπό αυτό.

Μ' αυτόν τον τρόπο τιμούμε έμπρακτα τη μνήμη μιας μεγάλης Ελληνίδος Αδελφής στην οποία όλες μας χρωστούμε πολλά. Θα δώσωμε επίσης την ευκαιρία σε νέα επιλεκτα μέλη του Συνδέσμου μας να επωφεληθούν από την υλική επιβράβευση του Επάθλου ΕΛΕΝΗΣ ΠΑΤΡΙΝΕΛΗ για την ατομική τους επαγγελματική πρόοδο και κατ' αναλογίαν για την άνοδο και ανύψωση του κλάδου μας.
